

معرفی کتاب

مریم حاج محمدی

به کارگیری تمام امکانات موجود، اصل غافل‌گیری، اصل تعرض، یا ابتدای به حضور و یا ابتکار عمل، اصل محاصره دشمن، اصل سلب فرصت و امکان تجدید قوا از دشمن، اصل استتار یا پنهان‌کاری، اصل انضباط دقیق، اصل مشخص بودن هدف از اصولی هستند که شهید باکری در بخش مدیریت جنگ در نظر داشته است.

دکتر سید یحیی صفوی در فصل چهارم کتاب با عنوان "گفتاری درباره شهید مهدی باکری" به بررسی زوایا و ویژگی‌های اخلاقی و شخصیتی، و فعالیت‌های شهید باکری پس از پیروزی انقلاب، نقش شهید در دفاع مقدس، نقش فرماندهی شهید باکری در دفاع مقدس، می‌پردازد.

در فصل پنجم کتاب، دکتر حسین علایی با نام بردن از شهید باکری به عنوان شهید اسلام که از سخن امام در این باره اتخاذ شده است بر پایه مطالعه سخن‌رانی‌های شهید باکری نگاشته شده است و نویسنده شهید اسلام را در اندیشه و عمل

شهید مهدی باکری

کتاب "شهید مهدی باکری" سومین اثر از مجموعه کتاب‌های "فرماندهان دفاع مقدس" به همت مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس و به اهتمام سعید سرمدی منتشر شد.

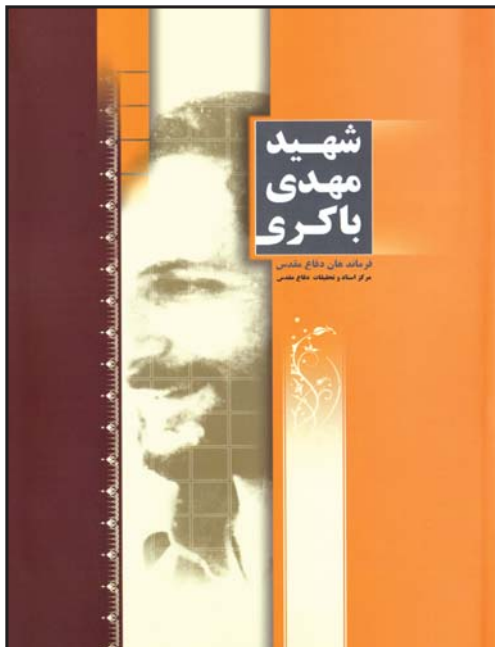
مجموعه مقالات، سخنرانی‌ها و گفت‌وگوهای دوستان و هم‌زمان شهید مهدی باکری در این کتاب ۱۰ فصلی گنجانده شده‌اند به دلیل هم‌راهی همیشگی شهید حمید باکری با برادرش شهید مهدی باکری، فصل آخر کتاب به این شهید بزرگوار نیز اختصاص یافته است.

تنوع نگارش و ویرایش کتاب به دلیل ماهیت متفاوت مطالب است که سخن‌رانی، دست‌نوشته، مقاله پژوهشی، روایت و تحلیل را در بر می‌گیرد.

کتاب "شهید مهدی باکری" که نتیجه بررسی و بازبینی و ویرایش مجدد مقالات منتشر شده در فصل‌نامه نگین، است، مشتمل بر یازده فصل است که پس از مقدمه و وصیت‌نامه شهید در فصل اول مقاله‌ای با عنوان "مروری بر سختی‌های جنگ و نقش شهید مهدی باکری در تحمل آن‌ها به قلم سردار دکتر غلامعلی رشید، به بررسی بخشی از زوایای شخصیتی شهید می‌پردازد.

در فصل دوم با عنوان "باکری آن‌گونه که من شناختم" سخن‌رانی دکتر محسن رضایی در مراسم شب خاطره سال ۱۳۸۴ که به مناسبت بیست و یکمین سالگرد شهادت مهدی باکری در جمع هم‌زمان شهید ایراد شده بود که متن این سخن‌رانی پس از تلخیص و تنظیم مجدداً توسط محسن رضایی تکمیل و اصلاح شده است.

"اصول مدیریت و اصول جنگ" عنوان فصل سوم کتاب است که این بخش برگرفته از یادداشت‌های شهید باکری است که بدون تغییر در سبک نوشتاری ارائه شده است. اصولی مانند اصل شناسایی، اصل

باکری؛ شهید خبیر" به قلم دکتر حسین علایی ضمن بیان خاطراتی از شهید کارنامه عملیاتی لشکر ۳۱ عاشورا در جنگ را مورد کندوکاو قرار می‌دهد. ضمیمه کتاب با عنوان "شهید مهدی باکری به روایت تصویر" مجموعه تصاویری و عکس‌های منتشر نشده از شهید باکری ارائه می‌شود. علاقه‌مندان می‌توانند این کتاب مصور و رنگی ۲۵۵ صفحه‌ای را با قیمت ۳۵۰۰ تومان در ۲۰۰۰ نسخه از مراکز و فروشگاه‌های معتبر فرهنگی تهیه کنند.

شهید حسن باکری

کتاب "شهید حسن باکری" از مجموعه کتاب‌های فرماندهان دفاع مقدس شامل مجموعه مقالات، سخنرانی‌ها و دست‌نوشته‌های شهید و مشتمل بر هفت فصل است که به همت مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس و اهتمام سعید سرمدی در ۲۲۰۰ نسخه و با قیمت ۳۲۰۰ تومان منتشر و عرضه شده است. این کتاب ۲۴۰ صفحه‌ای رنگی مصور و با جدول و نمودار، به زوایای گوناگون شخصیتی و فعالیت‌های فرمانده غلامحسین افشردی (حسن باکری) می‌پردازد. تهیه نقشه‌ای جامع و کاربردی از موقعیت جغرافیایی

در ۵ دوره زندگی در عملیات‌های گوناگون بررسی می‌کند همچنین ویژگی‌ها و دیدگاه‌های شهید باکری را مطرح می‌کند.

دکتر محمد حسین فرهنگی هم‌رزم شهید باکری و نماینده مردم تبریز، آذرشهر و اسکو در دوره هفتم مجلس شورای اسلامی در فصل ششم کتاب درباره ناگفته‌هایی از ابعاد شخصیتی او از جنبه‌های توصیفی و تحلیلی سخن به میان می‌آورد. مباحثی چون جامعیت، رهبری کارزماتیک و مدیریت.

در فصل هفتم کتاب شهید مهدی باکری از

نگاه فرماندهان جنگ

از جمله سردار شهید احمد کاظمی، سردار مرتضی قربانی، سردار علی اکبرپور جمشیدیان، و سخنان شهید محلاتی درباره وصیت‌نامه شهید مهدی باکری روایت می‌شود.

در فصل هشتم مباحثی در خصوص تشریح عملکرد لشکر ۳۱ عاشورا

در گفت‌وگو با مهدی

باکری که در سال ۱۳۶۲ پس از عملیات والفجر ۱ در ستاد لشکر ۳۱ عاشورا در سایت ۴ و ۵ انجام شده است مطرح می‌شود.

در فصل نهم کتاب سخنرانی شهید مهدی باکری با موضوع "تبیین عملیات والفجر ۴" مطرح شده است.

در فصل دهم کتاب با عنوان "عملکرد لشکر عاشورا در عملیات بدر" دو گزارش آمده است که در گزارش اول به قلم مجید نداف به بررسی پشتوانه عملیات بدر پرداخته و در بخش دوم گزارشی در خصوص لشکر ۳۱ عاشورا در عملیات بدر می‌پردازد. فصل پایانی کتاب با عنوان "یادی از حمید

دکتر سید رحیم صفوی در فصل چهارم کتاب با عنوان "گفتاری درباره شهید مهدی باکری" به بررسی زوایا و ویژگی‌های اخلاقی و شخصیتی، و فعالیت‌های شهید باکری پس از پیروزی انقلاب، نقش شهید در دفاع مقدس، نقش فرماندهی شهید باکری می‌پردازد

شده است ارائه شده است.

در پایان نیز کتاب‌های تألیف شده در مورد شهید حسن باقری در زمان انتشار این کتاب معرفی شده است. کتاب‌هایی با عنوان‌های: "چشم جبهه‌ها"، "طول قدم‌ها"، "مسافر"، "چشم بیدار حماسه"، "هفت بند التهاب"، "یادگاران، کتاب باقری" و "سقای بسیج" از عناوین این کتاب‌هاست.

درس‌هایی از جنگ مدرن - جلد دوم

جلد دوم کتاب "درس‌هایی از جنگ مدرن" نوشته آنتونی کردزمن و ابراهام واگنر ترجمه حسین یکتا و با مقدمه و توضیحاتی از دکتر حسین علایی به همت نشر مرز و بوم با قیمت ۷۰۰۰ تومان و در تیراژ ۱۰۰۰ نسخه به موضوع جنگ ایران و عراق با نگاهی آمریکایی می‌پردازد.

کتاب "درس‌هایی از جنگ مدرن" با موضوع "جنگ ایران و عراق" ترجمه جلد دوم کتابی است که از فصل نهم تا پانزدهم را در بر می‌گیرد بخش عمده این جلد به ذکر وقایع دو سال پایانی جنگ از جمله "جنگ نفت‌کش‌ها" و "مداخله نظامی آمریکا و بعضی از کشورهای اروپایی از جمله انگلیس و فرانسه به نفع عراق در خلیج فارس" اختصاص یافته است. حوادث اتفاق افتاده در فاصله‌ی دی ۱۳۶۵ تا اواخر تیر ۱۳۶۷ فصل مهمی از تحولات جنگ است. زیرا در این دوره است که مداخله نظامی آمریکا و متحدین غربی‌اش به نفع عراق در خلیج فارس صورت می‌گیرد و جنگ در ابعاد شهری و دریایی و شیمیایی عراق به شدت توسعه می‌یابد؛ پذیرش قطع‌نامه ۵۹۸ از سوی ایران و برقراری آتش‌بس بین دو کشور نقطه پایانی این دوره است. در جلد دوم به عملیات انجام شده توسط ایران در سال‌های ۱۳۶۵-۱۳۶۶ از جمله عملیات‌های کربلای ۵ و والفجر ۱۰ و نیز تهاجمات عراق در سه ماهه آخر جنگ اشاره شده است. در این کتاب به تشریح نقاط ضعف و قوت نیروهای مسلح ایران، ارتش عراق نیز مشکلات داخلی نظامی آمریکا در خلیج فارس طی جنگ تحمیلی پرداخته می‌شود و رهنمودهای کلی برای ارتش آمریکا ارائه می‌شود.

مناطق جنگی، راه اندازی واحد اطلاعات عملیات سپاه، شناسایی عمق توانایی‌های خودی و دشمن، تلاش برای هم‌کاری و ارتقای روحیه وحدت در بالاترین سطوح فرماندهی ارتش و سپاه، پافشاری به جا و تأثیرگذار در حساس‌ترین لحظات تصمیم‌گیری و تبیین شرایط خاص جنگ برای رزمندگان از جمله بنیادی‌ترین عملکردهای شهید حسن باقری در دوران دفاع مقدس است که در این کتاب بدان پرداخته شده است. مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس اقدام به انتشار کتابی از مجموعه مقالات و سخنرانی‌ها و... کرده که پیش از این به صورت پراکنده در نشریه نگین چاپ شده بود. ویرایش چند گانه کتاب نیز به دلیل تنوع منابع آن است.

در بخش اول کتاب سردار دکتر غلامعلی رشید "در رثای نظریه پرداز جنگ" به قلم فرسای می‌پردازد. در فصل دوم کتاب با عنوان "نقش و جایگاه شهید باقری در طرح‌ریزی استراتژی نظامی و فرماندهی جنگ" سخن‌رانی سردار دکتر سید یحیی (رحیم) صفوی به مناسبت نوزدهمین سالگرد شهادت شهید باقری مطرح شده است.

در فصل سوم کتاب سردار حسین ظریف‌منش به بررسی الگوی فرماندهی و مدیریت شهید باقری به عنوان اسوه‌ای ناشناخته می‌پردازد. در فصل چهارم دست‌نوشته‌های شهید حسن باقری در موقعیت‌های مختلف عملیاتی مرور می‌شود.

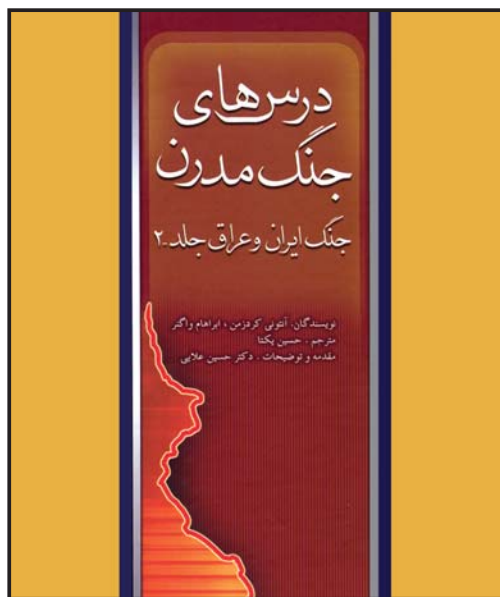
در فصل پنجم متن سخن‌رانی شهید حسن باقری فرمانده قرارگاه نصر در عملیات رمضان در جمع رزمندگان تیپ ۲۱ امام رضا پیرامون تحلیل روند جنگ قرار گرفته است.

در فصل ششم کتاب، علی مینو راوی شهید باقری در عملیات بیت‌المقدس و رمضان به بررسی زوایای مختلف شخصیت نظامی این شهید بزرگوار می‌پردازد. در فصل انتهایی کتاب، دست‌نوشته‌های شهید باقری که به اهتمام گروه پژوهش فصل‌نامه نگین در شماره ۱۰ در پائیز ۱۳۸۳ جمع‌آوری و منتشر

جنگ‌های هوایی، موشکی، دفاع هوایی، سلاح‌های کشتار جمعی می‌پردازد بر این اساس بیان شده است که گرچه نیروی هوایی تأثیر مهمی در جنگ داشته ولی اثر راهبردی و تاکتیکی عمده‌ای متناسب با کمیت و کیفیت سلاح‌های دو طرف نداشته است.

فصل چهاردهم به درس‌های جنگ دریایی به ویژه جنگ نفت‌کش‌ها اختصاص یافته است. گرچه در این فصل بعضی از مطالب فصول قبل با زبان دیگری تکرار شده است ولی جنگ نفت‌کش‌ها را مهم‌ترین جنبه جنگ در دریا بر می‌شمرد و فهرستی از حمله به کشتی‌ها از اول تا آخر جنگ ارائه می‌دهد. در فصل پایانی کتاب درس‌هایی برگرفته از جنگ مین از جمله برخورد نفت‌کش بریجتون با مین‌های شناور درس‌هایی برگرفته از عملیات اسکورت کاروان‌ها و برخوردهای نظامی پدید آمده در جریان محافظت از نفت‌کش‌ها توضیح داده می‌شود و از جمله ناو وینس با پرواز شماره ۶۵۵ هواپیمایی هما اشاره دارد.

با توجه به مغایرت برخی مطالب کتاب با واقعیت، دکتر علایی در پانوشت‌ها این موارد را تذکر می‌دهد. به هر حال مطالعه این کتاب که با دیدگاهی آمریکایی نوشته شده است می‌تواند از جهاتی برای خوانندگان ایرانی مفید باشد.

در فصل نهم از توجه جدی عراق به جنگ در خلیج فارس سخن به میان آمده است و حمله به پایانه‌ها و تاسیسات نفتی ایران در جزیره خارک و توسعه جنگ نفت‌کش‌ها با استفاده مداوم از موشک‌های آگروسه فرانسوی و خسارت وارد شده به ایران شرح داده شده است. نویسندگان در این فصل توضیح می‌دهند که هرگاه عراق در جبهه‌های جنگ زمینی تحت فشار نظامی ایران قرار می‌گرفت و احساس می‌کرد شانس برای برقراری آتش بس ندارد می‌کوشید با جنگ نفت‌کش‌ها در خلیج فارس دامنه جنگ را گسترش دهد شیوه‌های مقابله به مثل ایران که با استفاده از جنگنده‌های نیروی هوایی، ناوهای نیروی دریایی، قایق‌های تندرو، موشک‌های کرم ابریشم، جنگ مین صورت می‌گرفت نیز مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و نقاط قوت و ضعف آن‌ها بیان شده است.

فصل دهم کتاب به حوادث چند ماه اخیر جنگ به ویژه حملات ارتش عراق و نیروهای منافق به مواضع قوی ایران و باز پس‌گیری مناطق تحت تصرف رزمندگان می‌پردازد و آن را مرحله‌ی جدیدی از جنگ می‌خواند. تغییر شیوه‌ی جنگی ارتش عراق از دفاع ایستا به تهاجم، حضور نیروهای غربی در خلیج فارس، دیپلماسی ضعیف ایران، شکست‌های نظامی از دلایل بروز این مرحله از جنگ برشمرده شده است. در نهایت در این فصل نتیجه‌گیری می‌شود که مسائلی مثل جنگ شهرها، نگرانی فزاینده از به کارگیری سلاح شیمیایی از سوی عراق و... از عوامل پذیرش قطع‌نامه ۵۹۸ و تمایل ایران به آتش‌بس بوده است.

فصل یازدهم به مدیریت جنگ و مشکلات ایران و عراق در این زمینه اختصاص یافته است.

فصل دوازدهم به موضوع رسته‌های مرکب و جنگ زمینی می‌پردازد. گرچه حملات پیاده نظام عمده‌ترین عامل پیش‌رویی طرفین جنگ به ویژه ایران بوده است. ولی این کتاب معتقد است هیچ یک از طرفین نتوانسته‌اند از ظرفیت کامل تسلیحات زمینی خود استفاده کنند.

فصل سیزدهم به درس‌ها و تجربیات ناشی از